

Sr. Ramon Valls: La seva intervenció m'ha semblat esplèndida i no m'estenc en posar-hi més adjectius. Tinc una postura definida respecte el que vostè ha dit avui: l'arrel hobbesiana de Schmitt mereix tots els respectes. A Hobbes li tinc un especial amor, penso que és un dels autors de teoria política més intel·ligents, més penetrants que ha donat Europa. És l'autor que continua vivint i que ens el trobem a tots els racons sense que la gent ho sàpiga. Els polítics l'utilitzen sense haver-lo llegit mai, però l'argumentació de la retòrica política molt sovint és hobbesiana. Naturalment, Hobbes té una concepció determinada del polític: pacificador relatiu de la guerra civil de tots contra tots i una guerra que Hobbes concep radicalment com una guerra econòmica o conflicte d'interessos.

Resulta que sempre allò polític va vinculat necessàriament a allò econòmic, sota una perspectiva utilitària. El que passa és que llavors el polític eixampla l'horitzó de l'utilitarisme immediat i obre així un camp d'utilitarisme més ampli, tampoc infinit, però que imposa ajornar les satisfaccions de les necessitats. I això és el joc de la política: eixamplar i provocar un procés indefinit de creixement de riquesa. Un procés que demana seguretat, la qual és encomanada a l'Estat. L'Estat crea seguretat per a la prosperitat, de la qual en té cura la societat. Tenim així les dues dimensions capitals de la vida moderna: societat civil i Estat.

Ara bé, la societat és intrínsecament conflictiva, d'un conflicte no fingit, no induït, d'un conflicte real perquè hi ha escassetat de béns. D'aquí neix l'economia, diuen els economistes, i per tant hi ha excés de desig. Aquest desig cal doncs administrar-lo i això correspon a la política. Però, no podem oblidar, davant d'això, que la política no pot establir un equilibri definitiu i constant, perquè ha de prendre una decisió en un moment determinat a favor d'un interès o de l'altre. Però el que a mi m'agrada subratllar, és que aquesta decisió política ---en aquest sentit seria decisionista--- no es pot eternitzar, no es pot fer absoluta. El polític ha de saber que avui opta i decideix a favor d'un interès, però si ell ha de mantenir la seva perspectiva àmplia d'equilibri, potser demà haurà de canviar la decisió.

Però atenció que l'objecció ve a dir això: Si l'electorat d'a-

quest senyor és electorat de botiguers, qui té raó són els botiguers i les grans superfícies que s'aguantin. Però aquests també tenen el seu poder i en un moment o altre el faran valer. Llavors, s'imposa la saviesa política (no em sap greu d'utilitzar aquesta paraula; un altre diria: l'astúcia política) consistent en canviar l'aliança. I és a base de mantenir un equilibri sempre inestable, a base de girar les aliances, com la política no solament pot viure, sinó que ha de viure per tal de mantenir el seu horitzó d'amplitud de mires.

Per tant, decisionisme. Però ara donem part de raó a Strauss: és evident que això no es fa sense consentiments explícits o implícits. El polític no pot treballar amb total soledat i, per tant, necessita d'una arma retòrica més o menys fictícia, de representació maquiavèlica, comprensible per la base electoral. Però això és, senzillament, instrumental, de cara a provocar un suficient consens. I a mi em sembla que el consens se li acabarà donant, si les decisions polítiques que ell ha anat prenent i pren, resulten beneficioses. És dir, si la gent viu millor com a conseqüència d'aquelles decisions. Al capdavall, el criteri torna a ser hobbesià, de rendibilitat, seguretat, política, decisió, per la prosperitat. Si la prosperitat ve, o almenys es veu en un horitzó suficientment captible com a real, ja em van bé les decisions que prengui el polític, pensa la gent. És així de senzill el joc. El punt de discrepància meu amb Strauss és que aquesta pretesa base natural d'amistat no és política. La relació d'amistat no és política. La relació política és objectiva. És evident que el món de la relació personal és molt humà i molt necessari a la vida humana, però no és generalitzable, o extrapolable, a l'ordre de la relació política. Si volem concebre la política al mode de la relació personal em sembla que ens equivoquem. Automàticament em poso en un horitzó utòpicament estúpid, que provoca una fuga mental a una ciutat ideal i plenament irrealitzable, purament fingida per generalització d'un ordre de relacions que és essencialment restringit.

I, per acabar, la reivindicació pot apel·lar als famosos capítols finals de l'*Ètica a Nicòmac*? A mi em sembla que no, perquè entenc que aquells capítols de l'amistat vénen després dels altres. Volen dir que no seràs feliç si a més de ciutadà, no tens alguns amics en la contemplació. Perquè com a ciutadà estàs en una relació objectiva que no satura les necessitats subjectives dels humans.